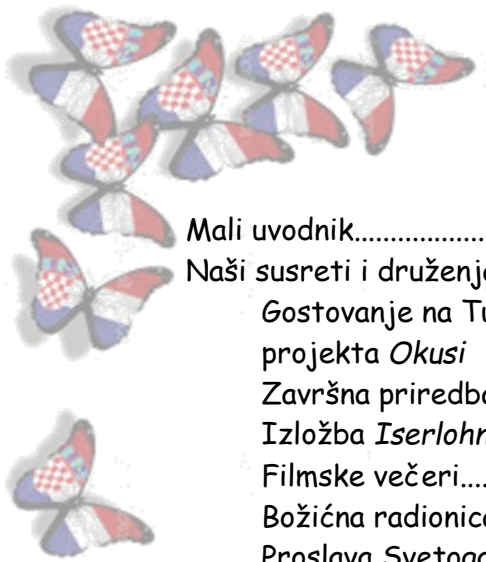

hrvatsko srce

školski list hrvatske nastave u Rimu
svibanj 2015.
god. IX, br. 9

SADRŽAJ

Mali uvodnik.....	3
Naši susreti i druženja.....	4
Gostovanje na Turniru prijateljstva 2014. i predstavljanje projekta <i>Okusi Hrvatske</i>	4
Završna priredba 2014./2015.....	5
Izložba <i>Iserlohn - Zadar - Rim 2014.</i>	6
Filmske večeri.....	7
Božićna radionica.....	7
Proslava Svetoga Nikole.....	8
Božićni sajam.....	10
Gostovanje u ukrajinskoj dopunskoj školi.....	11
Kod Poljaka.....	11
Radionica za roditelje.....	12
Festival starih igara.....	12
Turnir prijateljstva 2015.	13
Ekskurzija u Hrvatsku.....	14
Izlet u Molize.....	15
Nakon pregleda vijesti - jedna najava.....	22
U školskim klupama nastalo je ovo... ..	23
Okusi Hrvatske.....	23
Tragovima hrvatske prošlosti.....	26
Pjesnici su čuđenje u svijetu.....	32
Dunav - rijeka fantazije.....	37
Svjetski dan izumitelja.....	38
Uhvaćeni u čitanju hrvatske knjige.....	40
Za kraj - još jedna moja kilometarska poruka.....	42

Hrvatsko srce
školski list hrvatske nastave u Rimu
svibanj 2015., god. IX, broj 9

Urednica: Ivana Nosić
Fotografije: Zrinka Bačić
Lektura: Ivana Nosić
Tisak: Rotostampa Group Srl
Naklada: 150 primjeraka
Pokrovitelj: Grad Zagreb

Scuola integrativa croata a Roma

HRVATSKA NASTAVA U RIMU

Mrežna stranica: www.hrvatskaskolarim.com
E-adresa: haskola@virgilio.it
Mobitel: +39 3200 635 267

Mali uvodnik

Dragi naši mali i veliki čitatelji,

pred vama se nalazi deveti broj školskoga lista „Hrvatsko srce“. Pregršt tema i naslova grupirali smo u dvije velike skupine. Tako je jedan dio lista posvećen našim susretima i druženjima, kojih je od Uskrsa 2014. do završne priredbe 2015. bilo jako puno: organizirali smo kreativne radionice, školske priredbe, prodajne sajmove, radionice za roditelje, gostovanja u ostalim dopunskim školama u Rimu, filmske večeri, sportska natjecanja, gostovanja na turnirima, izlete i još puno toga. Ni u školskim klupama nije bilo dosadno, o čemu svjedoči drugi dio lista, u kojemu donosimo literarne, novinske i likovne radove učenika te prezentiramo rezultate školskih projekata. Kako bi učenici dobili što potpuniju sliku domovine, nastojali smo projektnom nastavom obuhvatiti različita područja – od hrvatske gastronomije do povijesti i poezije, stoga vjerujemo da ćete, čitajući drugi dio lista, zasigurno ponoviti gradivo, ali i naučiti nove stvari i zanimljivosti za koje dosada niste čuli. Obično završavamo zahvalama. Počnimo od najvažnije, koja ide Gradu Zagrebu i gradonačelniku Milanu Bandiću, bez čije financijske pomoći tiskanje lista ne bi bilo moguće. Hvala Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Rimu, koje je nam je pružilo potrebnu potporu kada god je trebalo. Na uloženoj trudu i vremenu zahvaljujem svojoj vrijednoj suradnici Zrinki Bačić, čija je arhiva fotografija bila od neprocjenjive važnosti za ovo izdanje. Naposljetku, hvala svim učenicima, koji su, stvarajući maštovite i kreativne radove, utkali u ovaj broj dio svoje osobnosti, uspomena i promišljanja. U tom je smislu ovaj list svojevrsan spomenar na školsku godinu 2014./2015. Šarolik je jer se njegovi tvorci međusobno razlikuju: mlađi i stariji, dečki i cure, sramežljivi i otvoreni, duhoviti i ozbiljni... Ipak, postoji nit koja ih sve veže, a to je ljubav prema domovini i želja za učenjem hrvatskoga jezika i upoznavanjem hrvatske kulture. Nadamo se da ćete u narednim stranicama prepoznati njihov entuzijazam i uživati u štivu koje smo za vas s radošću pripremili.

Vaša učiteljica Ivana Nosić

Naši susreti i druženja

Tijekom protekle godine često smo se družili izvan školskih klupa. U ovome broju školskoga lista počinjemo ondje gdje smo stali u prošleme. Opisat ćemo vam tako sve što se događalo od gostovanja na Turniru prijateljstva u travnju 2014. do izleta u Molize u svibnju 2015. Najvažniji susreti i aktivnosti u kojima smo sudjelovali kronološki su poredani, a prvo je na redu...

Gostovanje na Turniru prijateljstva 2014. i predstavljanje projekta *Okusi Hrvatske*

Učenici hrvatske nastave u Rimu u subotu su, 17. svibnja, na Turniru prijateljstva, koji je organiziralo Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Rimu, u najboljem svjetlu sudionicima i posjetiteljima turnira predstavili hrvatsku gastronomiju i na taj način promovirali hrvatsku kulturu. Učenici treće razine za tu su prigodu pripremili dvojezično izdanje *Okusi Hrvatske / Saponi di Croazia* - svojevrsnu kuharicu koja je nastala kao rezultat istraživanja petnaest jela hrvatske nematerijalne kulturne baštine, dok su naše vrijedne mame pripremile vrsne hrvatske specijalitete. Bilo je na stolu svega, od poljičkoga soparnika, zagorskih štrukli i rudarske greblice do paškoga sira, komiške pogače, kulenove seke, makarane i brojnih drugih slasnih zalogaja koji su mamili sve prisutne. Poludnevno je druženje završilo šlagom na kraju: osvojili smo nagradu organizatora za najbolje uređeni štand! Tanjuri su ostali prazni, ali, srećom, navrijeme smo ih fotografirali, stoga u nastavku možete vidjeti kako je sve skupa izgledalo.

Završna priredba šk. god. 2013./2014.

U subotu, 7. lipnja, u vrtu Veleposlanstva Republike Hrvatske u Rimu otpratili smo školsku godinu 2013./2014. i službeno otvorili sezonu praznika. Učenici su odjeveni u školske uniforme pripremili tri poklona za svoju publiku. Prvi su poklon naše učenice na samome početku podijelile gostima: riječ je o malenim straničnicima oslikanima hrvatskim motivima. Drugi je poklon osmi broj školskoga lista *Hrvatsko srce*, koji je tiskan zahvaljujući financijskoj potpori Veleposlanstva Republike Hrvatske u

Rimu, Hrvatsko-talijanske udruge te Grada Zagreba, a koji su uredile Zrinka Bačić i Ivana Nosić. Treći je poklon, dakako, završna priredba. Program priredbe bio je posvećen važnom datumu koji nam se približava - Danu državnosti. Učenici su recitacijama, glumom, sviranjem i pjevanjem izrazili svoju ljubav prema domovini i prema materinjem jeziku, a nakon umjetničkoga dijela programa uslijedio je zabavni dio, za koji su se pobrinuli učenici treće razine.

Oni su naime sudjelovali u kvizu o znamenitim ženama hrvatske prošlosti. Rezultat je bio tijesan, a, što je najvažnije, zaslužene nagrade nisu izostale! Uslijedila je svečana dodjela učeničkih knjižica i potvrda za predškolce, praćena neizostavnim bljeskanjem fotoaparata. Dodatne su potvrde dobili naši mladi kazalištarci, polaznici dvojezične radionice *Nestašno sunce*, koje je pratio njihov mentor, redatelj Igor Grčko te polaznici likovne radionice *Kikići*, koju je vodila psihologinja Enea Slavić. Šlag na kraju bila je večera pod zvijezdama, za koju su se pobrinuli Veleposlanstvo kao pokrovitelj večeri te roditelji, nadasve naše vrijedne mame, čije su poslastice osvajale nepca svih prisutnih. Završnoj su priredbi prisustvovali učenici, roditelji i prijatelji hrvatske nastave te naši dugogodišnji domaćini i mecene: predstavnici Veleposlanstva s veleposlanikom Grubišom na čelu, predstavnici Hrvatsko-talijanske udruge, Papinskoga hrvatskoga zavoda sv. Jeronima te časne sestre milosrdnice sv. Vinka Paulskoga. Svi su oni tijekom ove godine, kao i

prethodnih godina dali svoj značajni doprinos postojanju hrvatske nastave u Rimu, stoga im svima još jednom velika hvala! Hvala svima koji su na bilo koji način pridonijeli završnoj priredbi: roditeljima, koji su sudjelovali u pripremi i plaćanju večere; mamama, koje su donijele kolače; Zrinki Bačić, koja je organizirala nabavu majica i kravata za učenike; Ani Kovačević, koja je sašila uniforme, Jeleni Jadreško, koja je pomogla u izradi suvenira za uzvanike... Nadamo se da nikoga nismo izostavili!

Gradimo mostove: izložba Iserlohn - Zadar - Rim 2014.

Nakon što je obišla Iserlohn i Zadar, izložba dječjih radova inspiriranih hrvatskim pjesmama stigla je i u Vječni Grad! U subotu, 4. listopada, u Knjižnici Enzo Tortora izložbu je otvorio veleposlanik Grubiša, a posebno smo sretni što smo imali čast ugostiti Ankicu i Antu Karačić - hrvatske umjetnike koji žive i rade u Njemačkoj i koji su osmislili i pokrenuli likovni natječaj *Slikamo te, pjesmo*, čiji je rezultat ova izložba. Ankica Karačić izložila je u knjižnici i minizložbu vlastitih radova: *Ja!!! Ankica Perge Karačić* te je održala likovnu radionicu za učenike

hrvatske nastave, koji su, ponukani kreativnim idejama hrvatske slikarice oslobodili male umjetnike u sebi te se okušali u stvaranju vlastitih apstrakcija.

Svaki je od izloženih dječjih radova sasvim osebujan i jedinstven: imaju različita inspiracijska uporišta - od tradicijske narodne do suvremene pop-pjesme; prisutan je u njima širok spektar boja, najčešće intenzivnih (ta tko intenzivnije od djeteta doživljava svijet oko sebe?); ali i tehnika (od ugljena i olovke do tempere, kolaža i kombiniranih tehnika). Ipak, jedno im je zajedničko: doživljaj pjesme usko je vezan uz prikaz tipičnih hrvatskih motiva koji svojom raznovrsnošću svjedoče o bogatstvu i osebnosti hrvatske kulture. Hrvatski krajolici, nošnje, običaji i naposljetku glazba - sve su to posjetitelji izložbe imali priliku vidjeti. U tom je smislu izložba bila svojevrsan most između Hrvatske i svijeta, ona je izraz hrvatske djece iz domovine i iseljenništva, ali je postavljena u talijanskoj knjižnici u centru Rimu, u koju su tijekom dvaju tjedana ulazili ne samo Talijani već osobe iz različitih krajeva svijeta. Upravo je ta kulturna promidžba i bio glavni cilj izložbe. Naime, učenici hrvatske nastave pokazali su da je hrvatska škola u Rimu mjesto na kojemu se bogate upoznavajući kulturu svojih djedova i pradjedova, ali ne da bi tu kulturu sebično zadržali za sebe, već da bi je dalje širili, obogaćujući na taj način svoju zajednicu i grad u kojemu žive i njegujući ujedno multikulturalnu razmjenu kao stil života, koji nas uči poštivati i prepoznavati ljepotu različitosti.

Zahvaljujemo od srca Ankici i Anti Karačić, koji su svojom pristupačnošću i nesebičnom suradnjom omogućili čitav događaj. Hvala svim institucijama koje su omogućile postavljanje izložbe: Veleposlanstvu RH u Republici Italiji, Hrvatsko-talijanskoj udruzi u Rimu, Gradu Rimu, Gradu Zadru, Gradu Iserlohnu i Knjižnici Enzo Tortora. Posebna zahvala ide pokretačici i glavnoj organizatorici projekta, Zrinki Bačić, koja je uložila mnogo vremena i truda kako bi ovaj hvalevrijedan projekt uspio, neumornim suorganizatoricama Sari Zuhri Lukanić i Ivani Milini te našim vrijednim mamama, uz čije smo slatke zalogaje završili ugodno subotnje druženje.

Filmske večeri

Projekcija hrvatskih dječjih filmova pokazala se prošle godine izvrsnim izgovorom za druženje i igru, stoga smo i ove godine nastavili tradiciju. 15. studenoga učenici su uz omiljene grickalice i slatkiše uživali u filmu *Vuk samotnjak*, klasiku hrvatske dječje kinematografije, dok su 21. veljače imali priliku vidjeti noviji uradak: film *Šegrt Hlapić*, ekranizaciju bisera hrvatske dječje književnosti proizišla iz pera Ivane Brlić-Mažuranić. Sudeći po reakcijama, mali Ranko iz *Vuka samotnjak* ipak je izazvao veće simpatije zahtjevnije publike nego Hlapić, stoga ne čekajte svi vi koji nekim čudom još niste pogledali film - preporuku imate...

Božićna radionica

Pregršt boja, hrpa šljokica, isprljana odjeća i puno dobre volje... Tako je izgledala radionica tijekom koje smo izrađivali božićne ukrase za prodaju na velikome božićnom sajmu u Rimu. Uostalom, pogledajte sami fotografije i uvjerite se!

Proslava Svetoga Nikole

U subotu, 13. prosinca, u Muzejima San Salvatore in Lauro održana je božićna priredba i proslava Svetoga Nikole. Učenici hrvatske nastave svojim su recitacijama, igrokazima, pjevanjem i sviranjem pokušali dozvati zaštitnika djece, putnika i pomoraca, ali on je ipak malo kasnio s poklonima - zaključili smo da je možda bio zbunjen svim jezicima koje je na našoj pozornici mogao čuti - od hrvatskoga i talijanskoga do engleskoga, ukrajinskoga i poljskoga - valjda jadan na kraju ništa nije razumio. Nakon priredbe učenici su potpisali pakt o bratimljenju s počasnim gostima: Poljskom školom *Gustaw Herling-Grudziński* te s Ukrajinskom školom *Prestigio*. Bratimljenje je samo početak prijateljstva za koje vjerujemo da će potrajati te suradnje na zajedničkim projektima. Posjetitelji su u izložbenome prostoru Muzeja mogli razgledati putujuću izložbu *Iserlohn - Zadar - Rim 2014.*, koju je dio njih imao prilike vidjeti u listopadu te prezentaciju školskoga projekta *Tragovima hrvatske prošlosti*. Prezentacija je nastala kao rezultat istraživanja hrvatskih mitova i

legendi te stvarnih događaja iz hrvatske povijesti, a za njezine su potrebe učenici izradili lutke koje utjelovljuju stvarne i izmišljene likove iz hrvatske prošlosti, pripremili tekstove o njima i preveli ih na talijanski te ilustrirali vlastitu zbirku hrvatskih mitova i legendi. Roditelji su pripremili zakusku, a sveti je Nikola, vidjevši čitav trud koji je uložen u organizaciju naše proslave, došao s punom vrećom poklona!

Od srca zahvaljujemo pokrovitelju večeri - Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Talijanskoj Republici i veleposlaniku Damiru Grubiši te Muzejima San Salvatore in Lauro, koji su nas besplatno ugostili u svojim prostorijama. Hvala svim roditeljima koji su dali svoj doprinos organizaciji proslave te posebno gospođi Zrinki Bačić, koja je uložila jako puno vremena i rada tijekom priprema za proslavu. Hvala dugogodišnjim prijateljima hrvatske nastave, čiji su predstavnici bili među našim gostima: Papinskome hrvatskome zavodu svetoga Jeronima i Hrvatsko-talijanskoj udruzi u Rimu. Na kraju, ali ne manje važno, hvala učenicima koji su hrabro nastupali i izrazili se na hrvatskome jeziku te počasnim gostima koji su prihvatili naš poziv i dali nam priliku za promidžbu hrvatskoga jezika i kulture u svijetu.

Božićni sajam

Buran je bio drugi vikend mjeseca prosinca za učenike hrvatske nastave! Nakon subotnje božićne priredbe u nedjelju su učenici i roditelji sudjelovali na velikome rimskome božićnom sajmu, na kojemu je bio organiziran hrvatski kutak. Među obrtnicima i poduzetnicima iz Hrvatske u kutku su pod hrvatskom zastavom mjesto našli i štandovi učenika hrvatske nastave. Zahvaljujući prodaji kolača, lavande, suvenira i božićnih ukrasa iz domaće radionice, uspjeli smo prikupiti novac

za potrebe školskoga materijala i novih projekata, ali i usput promovirati svoju domovinu. Sajam je bio samo vrhunac rada i napora koji su roditelji i učenici prethodno uložili u izradu proizvoda za prodaju. Posebno smo ponosni na to što su kupci, zahvaljujući našoj izvrornoj prezentatorici, prepoznali vrijednost dalmatinske lavande, a ni miris domaćih kolača ih nije ostavio ravnodušnima... Istaknut ćemo još da su prvi planuli anđeli od školjki s hrvatskih plaža, koje smo izradili na školskoj kreativnoj radionici.

Sajam je uspio zahvaljujući brojnim osobama koje su nesebično ponudile svoj rad i vrijeme, a bilo ih je mnogo, stoga se bojimo da ne bismo tijekom nabiranja nekoga izostavili. Ipak, moramo spomenuti barem najvažnije od njih: časne sestre milosrdnice koje su ispekile hrpu kolača i tako još jednom potvrdile podršku koju već godinama pružaju hrvatskoj nastavi, Zrinki Bačić, koja je idejna začetnica i organizatorica hrvatskoga kutka te kreatorica brojnih proizvoda za prodaju, Općini Pašman, koja nam je donirala proizvode za prodaju, Ani Kovačević, koja je sašila vrećice s lavandom, Sari Zuhri Lukanić, koja je osim šivanja vrećica s lavandom preuzela posao prezentatorice i izvrorno predstavila naš štand, Jeleni Jadreško, koja je čitav dan neumorno dežurala na štandu s kolačima, Draganu Alviru, koji je dva dana bio naš vozač, ali i dežurna osoba na štandovima, Anđelki Delisimunović, Aleksandri Grbić, Ljiljani Džalto, Meri Vidaković i Ivani Milini, koje su izdvojile vrijeme za dežuranje na štandovima i brojnim drugim roditeljima koji su nas podržali posjećivanjem sajma ili pak izradom proizvoda za nj. Toliko ih je da bi bilo nezgodno sve nabrajati, stoga velika hvala svima!

Gostovanje u ukrajinskoj dopunskoj školi

Prvo smo polugodište završili u subotu, 20. prosinca, prisustvovanjem božićnom koncertu u Ukrajinskoj školi *Prestigio* u Rimu. Nakon bratimljenja na hrvatskoj proslavi Svetoga Nikole, novi su nam prijatelji srdačno uzvratili gostoprimstvo i pozvali nas na zajedničko druženje u prostorijama svoje škole. Naši su reporteri zabilježili najvažnije trenutke - dio fotografija donosimo vam u nastavku.

Kod Poljaka

Prijatelje iz Poljske škole *Gustaw Herling-Grudziński* posjetili smo dva puta tijekom ove školske godine. Prvo je bilo gostovanje na božićnoj radionici ukrašavanja kuglica u prosincu, a drugo je druženje upriličeno 7. veljače 2015., i to pod maskama.

Radionica za roditelje

U subotu, 21. veljače 2015., psihologinja Enea Slavić održala je radionicu za roditelje. Tijekom radionice roditelji su imali priliku usporediti međusobna iskustva, upoznati razne edukacijske i psihološke izazove i načine na koje mogu pristupiti djeci kako bi osnažili međusobnu suradnju, bliskost i razumijevanje. Kako ističe psihologinja Slavić, svakodnevni ritam života i obiteljska dinamika značajno utječu na način na koji stupamo u odnos sa svojom djecom, čije se potrebne često mijenjaju i rastu zajedno s njima, stoga vjerujemo da su inicijative ovoga tipa

dobrodošle svakome roditelju i nadamo se da će ih u budućnosti biti više.

Festival starih igara

Odrasli se često s nostalgijom prisjećaju djetinjstva i prepričavaju načine na koji su provodili vrijeme igrajući se s vršnjacima. Igre koje su nekoć igrali danas su gotovo potpuno nepoznate, pogotovo u velikim gradovima, stoga ih je Zrinka Bačić odlučila izvući iz zaborava i iskoristiti kao polazišnu točku u osmišljavanju projekta koji nastoji motivirati i aktivirati i mlade i stare na zajedničko pozitivno obojano druženje tijekom kojega ih neće animirati likovi s ekrana mobitela ili televizora, već neposredan

kontakt koji omogućuje igra. U društvu u kojemu masovna proizvodnja industrijskih igračaka, televizora i računala koči ne samo dječju kreativnost već i socijalizaciju preko igre, stare igre mogu

nam pomoći da zajednički ponovno otkrijemo i razvijamo inventivnost, znatiželju, inteligenciju, spretnost i kreativnost. Dokaz je tome nedjelja, 22. ožujka - dan kada je održan Festival starih igara u Rimu. Ni ružno vrijeme nije omelo najhrabrije obitelji da se okupe i okušaju spretnost, snagu i brzinu u šest disciplina: gađanje iz pračke, potezanje užeta, preskakanje konopca, utrka u vrećama, nošenje košare na glavi i igra piljaka (pet kamenčića). Bilo je spoticanja i padanja, loptice su letjele i do susjednih vrtova, jabuke i naranče u velikim su količinama ispadale iz

košara koje nikako da ostanu mirno na glavi, a želja za pobjedom bila je toliko jaka da je tijekom povlačenja užeta između skupine dječaka i djevojčica na kraju odustao i puknuo – konopac. Svi su sudionici dobili medalje i malene uskrсне poklone koje su pripremili učenici tijekom nastave. Hvala Državnome uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, koji je odobrio projekt i osigurao financijska sredstva potrebna za kupnju potrebnoga materijala. Posebno zahvaljujemo veleposlaniku Damiru Grubiši, koji nam je velikodušno ustupio gotovo čitavu zgradu i dvorište Veleposlanstva na

korištenje te ponudio da Veleposlanstvo očasti okupljene obitelji ručkom. Hvala Hrvatsko-talijanskoj udruzi u Rimu, a posebno Zrinki Bačić, bez koje čitave ove priče ne bi bilo – ona je osmislila i napisala projekt, tragala za potrebnim materijalima, hranom, organizirala vrijeme i mjesto sastanka te vodila igre. Hvala svima koji su na bilo koji način pridonijeli uspješnome održavanju Festivala: Ivani Milini i Sari Zuhri Lukanić, koje su bile desna ruka i bez čije bi pomoći teško išlo, Fabriziju Verdatu, koji je strpljivo dežurao kod roštilja, ali i svim ostalim roditeljima, bakama i djedovima, koji su, bez iznimke, dali svoj doprinos trpezi bogatoj slasticama i pomogli tijekom pripremanja i raspoređivanja. Nadamo se da je ovo bio samo početak lijepa tradicije koja će zaživjeti i još dugo biti točka okupljanja i druženja učenika hrvatske nastave i njihovih obitelji, ali moguće i šire zajednice.

Turnir prijateljstva 2015.

I ove se godine hrvatska nastava odazvala na poziv Veleposlanstva Republike Hrvatske, koje je organiziralo *Turnir prijateljstva*. Bila je to izvrsna prilika da se i škola uključi u promidžbu Hrvatske, ali i da učenici upoznaju posebnosti brojnih zemalja koje su sudjelovale na turniru, a to su, osim Hrvatske, bile redom: Španjolska, Sjedinjene Američke Država, Kosovo, Čile, Crna Gora, Bosna i Hercegovina, Italija, Rumunjska i San Marino. Svaka je od zemalja sudionica imala svoj štand s tipičnim proizvodima, suvenirima, hranom, promidžbenim letcima... U uređenju hrvatskoga štanda sudjelovali su Veleposlanstvo RH, Kulturno-društvena udruga *Talijansko-hrvatski mozaik* te hrvatska nastava u Rimu. Učenici hrvatske nastave svoj su doprinos dali humanitarnom prodajom svijećnjaka ukrašenih stihovima hrvatskih pjesničkih velikana, koji su nastali kao rezultat školskoga projekta *Pjesnici su čuđenje u svijetu*, dok su njihovi roditelji za prodaju pripremili tipične hrvatske slastice. Sav je prihod od prodaje namijenjen za potrebe štićenika Centra za rehabilitaciju *Sveti Filip i Jakov*. Gostovanje na turniru za sve je učenike bilo zabavno iskustvo, prilika za druženje i razvijanje duha zajedništva, jačanje hrvatskoga identiteta, ali i divna lekcija o bogatstvu multikulturalnosti i potrebi pomaganja onima kojima je pomoć potrebna, stoga zahvaljujemo Veleposlanstvu RH i glavnoj organizatorici gospođi Zrinki Bačić na pozivu. Hvala i svim roditeljima koji su se odazvali pozivu i potrudili oko pripreme hrane te pomogli oko uređenja štanda i prodaje. Veselimo se budućim sličnim akcijama!

Ekskurzija u Hrvatsku

Povijesni događaj, rekli bi neki! Nakon 16 godina postojanja hrvatske nastave u Rimu prvi je put organizirana ekskurzija u domovinu, i to zahvaljujući Gradu Zagrebu i gradonačelniku Bandiću, koji je našim učenicima i njihovim roditeljima omogućio avanturu koju će zasigurno pamtiti čitav život. Očekivalo se da će cjelodnevno putovanje autobusom izmoriti djecu, ali efekt je bio potpuno suprotan: učenici su nakon nekoga vremena odbacili tablete i mobitele i upotrijebili staru isprobanu i ujedno najbolju metodu za dobru zabavu - razgovor i igru. Stariji su se družili s mlađima, cure s dečkima - pravila nije bilo. Poput velike obitelji. Dobra je atmosfera vladala i među odraslima, nije manjkalo ni šale ni pjesme. Nakon čitava dana vožnje, drugi smo dan proveli obilazeći centar grada Zagreba (Gornji grad, crkva sv. Marka, Kamenita vrata, Trg bana Josipa Jelačića, Katedrala) te posjećujući zagrebačke muzeje: Muzej grada Zagreba i Memorijalni centar raketiranja Zagreba. Na ručku na Bundeku dočekali su nas domaćini iz Ureda gradonačelnika, za koje su učenici izveli *Odlazak Tina Ujevića*. Osim igre uz jezero djeci je najzanimljivije bilo bljeskanje novinarskih fotoaparata, kojemu nisu shvaćali razlog. Jedan je učenik, sav u čudu, čak upitao: „Učiteljice, zašto nas fotografiraju, zar ovdje nikada nisu vidjeli nekoga iz Italije?“ Sljedeći smo dan posjetili Plitvička jezera i Memorijalni centar *Nikola Tesla* u Smiljanu. Nakon povratka u Zagreb uslijedila je večera u jednome od zagrebačkih restorana, koju ćemo svi zasigurno dugo pamtiti. Četvrti smo dan proveli u Hrvatskome zagorju. I djeca i odrasli naučili su puno novih stvari u Muzeju neandertalca u Krapini, uživali u obilasku dvorca Trakošćan i zabavljali se na sajmu koji je podno dvorca organiziran povodom proslave Praznika rada. Uslijedili su trenutci tišine i molitve u Mariji Bistrici te povratak u hotel. Posljednji smo se dan na putu do Rima zaustavili u Draganiću, malenome mjestu pokraj Karlovca. Domaćini, članovi KUD-a *Sveti Juraj*, povelili su nas u obilazak Krašića, rodnoga mjesta blaženoga Alojzija Stepinca. Pod vodstvom mjesnoga župnika bolje smo upoznali život našega blaženika, crkvu i

kućni pritvor u kojemu je proveo posljednje godine svojega života. Uslijedio je odlazak na vidikovac s kojega smo imali predivan panoramski pogled na Draganić te spuštanje u prostorije KUD-a *Sveti Juraj*, gdje su nas, uz bogatu trpezu, dočekali gostoprimstvo i srdačnost na koje se rijetko nailazi. Na povratku u Rim još jedno iznenađenje. Očekivalo se da će nakon nekoliko dana provedenih u stalnome pokretu s jako malo sna, i veliki i mali u

autobusu pozaspati. Umjesto toga - razgovor, šala, pjesma i ples. Nisu se predali ni najumorniji. Obiteljska atmosfera obilježila je ovo putovanje: dobroga raspoloženja i smijeha nije manjkalo čak ni u neplaniranim, pomalo nespretnim situacijama u kojima smo se više puta znali naći. Lista zahvala toliko je duga, stoga odmah počnimo, i to s najvažnijom karikom. Najveća hvala zagrebačkome gradonačelniku Milanu Bandiću i Gradu Zagrebu, koji je u potpunosti pokrio troškove putovanja i smještaja. Hvala čitavu Uredu gradonačelnika, posebice gospođi Vesni Šimić i gospođi Renati Arar, koje su uložile mnogo truda i vremena u organizaciju putovanja te gospođi Bucković, koja nas je divnim riječima pozdravila na Bundeku. Hvala Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Republici Italiji i veleposlaniku Grubiši, koji je zaslužan za službeni dogovor s Uredom gradonačelnika, hvala Zrinki Bačić i Sari Zuhri Lukanić, koje su osmislile i pokrenule čitav projekt te još jedno hvala Sari Zuhri Lukanić, koja je bila izvrsna prevoditeljica tijekom obilaska muzeja i koja nam je omogućila ulazak u Memorijalni centar *Nikola Tesla* unatoč tome što su kapaciteti bili popunjeni. Hvala i voditelju Centra gospodinu Mili Čorku, koji je pokazao razumijevanje i unatoč pretrpanome rasporedu izdvojio dragocjeno vrijeme za našu skupinu. Hvala Draganu Alviru, koji je kao predstavnik roditelja bio na visini zadatka i ujedno bio dragocjena pomoć u svim situacijama te Marijani Martinović koja je

osmislila i izradila predivnu košaru s poklonima za gradonačelnika. Hvala gospođi Draženki Jagatić i čitavoj postavi KUD-a *Sveti Juraj* iz Draganića, koji su nam pružili nsvakidašnje gostoprimstvo. Hvala naposljetku djeci, koja su se ponašala besprijekorno, i svim roditeljima, koji su bili toliko dobro društvo da se čovjek nakraju, uza sav stres i umor koji je doživio, sjeća samo predivnih i zanimljivih mjesta, zabave, osmijeha, šala, pjesme i plesa...

Ekskurzija u Hrvatsku - NAJ, NAJ, NAJ...

Nina Alvir, Giada De Rossi i Marco Verdat napravili su intervjuje kojima su pokušali saznati kako su se učenici proveli na ekskurziji. Što im je bilo najzanimljivije, što najdosadnije, a što pak najzabavnije i gdje bi se vratili da mogu - pročitajte u njihovim odgovorima.

PITANJA: Pet smo dana proveli skupa. Vidjeli smo mnogo mjesta i naučili puno novih stvari. Recite nam, što vam je bilo najzanimljivije od svega? Što vam je bilo najdosadnije? Gdje vam je bilo najzabavnije? Zašto? Jeste li pronašli nove prijatelje? Da možete, što biste promijenili na ovome putovanju? Gdje biste voljeli oputovati sljedeće godine?

ODGOVORI:

Najzanimljiviji mi je bio Muzej neandertalca u Krapini jer je vodič pričao ne samo o neandertalcima već i o dinosaurima i o čitavoj ljudskoj povijesti. Ništa mi nije bilo dosadno. Najzabavnije mi je bilo u parkovima koje smo obišli - park pokraj Trakošćana, park uz Bundeck - te igra u Mariji Bistrici. Najradije bih se vratila u trgovački centar Arena jer volim kupovati. **Nina Alvir, 6. r.**

Najljepše mi je bilo u Muzeju neandertalca jer sam naučio stvari koje prije nisam znao. Najzabavniji su mi bili sajam i zabava podno Trakošćana jer sam vozio aute. Svidio mi se i Memorijalni centar raketiranja Zagreba jer mi je dočarao rat iz drugoga gledišta, a ne kao igru, kako ga inače doživljavam. Najdosadniji mi je bio obilazak centra Zagreba. U Areni mi je bilo zanimljivo isprobati stolice za masažu, toga nema u talijanskim trgovačkim centrima. Tijekom ovoga putovanja upoznao sam nove prijatelje: Francesca i Martu, a sljedeće bih godine rado posjetio Pag i Pulu.

Marco Verdat, 7. r.

Najljepše mi je bilo u Muzeju grada Zagreba i u Muzeju neandertalca u Krapini. Tamo sam otkrila stvari koje dosada nisam znala. Najdosadnije mi je bilo kada sam propustila putovanje na Plitvice. Drago mi je što sam se tijekom putovanja puno družila s drugim učenicima i što sam upoznala nove prijatelje. **Kristina Martinović, 5. r.**

Najzanimljivije mi je bilo u Memorijalnom centru Nikola Tesla jer mi je eksperiment s Teslinim transformatorom bio jako zabavan. Mijenjao bih hotel jer se prozori ne otvaraju. Najdosadnije mi je bilo u Krašiću jer je svećenik dugo pričao. Najbolja hrana koju sam pojeo je sendvič od kruha, sira i salame koji sam pripremao za doručak. Upoznao sam nove prijatelje: Maru, Martinu i Martu.

Gabriel Tumino, 4. r.

Najljepše mi je bilo u dvorcu Trakošćan jer dvorac predstavlja važno razdoblje hrvatske povijesti i inspirativan je. Bilo bi izvrsno otići tamo jednu mračnu noć za vrijeme oluje - to bi bio poseban ugođaj. Jedino što mi se nije svidjelo tijekom putovanja je to što sam bio jedini svoje dobi - bilo bi dobro da je bilo više starijih učenika. Volio bih da su nam u muzejima više pričali općenito o hrvatskoj povijesti. Ovo bih ljeta svakako volio posjetiti Dubrovnik. **Josip Martinović, 4. r. SŠ**

Najljepše mi je bilo u dvorcu Trakošćan jer jako volim dvorce i princeze. Ipak ne bih voljela živjeti tamo jer nema interneta ni televizije. Najzabavnije mi je bilo kada smo se igrali u Arena centru, a najdosadnije mi je bilo u crkvama. Žao mi je što tijekom putovanja nismo posjetili moju rodbinu u Biogradu - onda bi sve bilo savršeno. **Klaudija Erlić, 2. r.**

Najljepši mi je bio centar Zagreba jer ima puno ljudi, a meni se inače sviđa gradska vreva. Najzanimljivije mi je bilo u Memorijalnome centru raketiranja Zagreba jer je sve izgledalo kao da je stvarno. Drago mi je što sam tijekom ovoga putovanja pronašla nove prijatelje. [Marta Šokić, 1. R. SŠ](#)

Najljepše mi je bilo na Plitvičkim jezerima i u Muzeju neandertalca u Krapini jer tamo nisam slušala samo o neandertalcima već i o evoluciji i povijesti općenito. Najdosadnije mi je bilo obilaziti crkve jer sam obično tada bila najumornija. Najsmješnije i najzabavnije mi je bilo u autobusu i u Arena centru, a najradije bih se vratila na Bundek, gdje sam pojela najbolji ručak. Voljela bih samo da smo imali malo više slobodnoga vremena i da nam je hotel bio bolji. [Giada De Rossi, 7. r.](#)

Najljepši mi je bio dvorac Trakošćan, a najzabavnije mi je bilo igrati se u parkovima. Najdosadniji dio bila je vožnja autobusom. Najukusnije jelo koje sam pojela tijekom ovih pet dana bili su pomfrit i čevapi, a najgori su definitivno bili sendviči. Voljela bih da smo imali malo bolji hotel, a sljedeće bih godine na putovanje rado pošla čamcem. [Sara Delišimunović, 3. r.](#)

Najzanimljivije mi je bilo u centru Zagreba i u dvorcu Trakošćan. Najdosadniji je bio Muzej neandertalca jer je vodič previše objašnjavao i pričao. Najukusnije su bile lignje i krumpiri koje smo jeli u restoranu, a najgori sendviči. Da mogu, na putovanju bih promijenila samo hotel i sendviče. Dogodine bih voljela otići u Pulu. [Asia Lupó, 6. r.](#)

Najljepše mi je bilo u dvorcu Trakošćan jer mi se sviđaju stare stvari. Najzanimljiviji mi je bio Muzej neandertalca jer sam naučila puno novih stvari. Bila mi je jako zanimljiva i crkva sv. Marka. Najdosadnije mi je bilo obilaziti crkve. Sretna sam što sam bolje upoznala ostale učenike i stekla nove prijatelje. Sljedeće bih godine rado otputovala u Dubrovnik ili Pulu. [Giulia Verdat, 7. r.](#)

Najzanimljiviji mi je bio Muzej neandertalca u Krapini jer je bilo puno zanimljivih stvari. Najdosadnije mi je bilo u crkvama. Voljela bih da smo imali malo više slobodnoga vremena. Najbolja hrana koju sam pojela bili su čevapi na Bundeku. Najgori su bili hrvatski sendviči. Sljedeći bih put voljela posjetiti neki grad blizu mora. [Giada Lupó, 3. r.](#)

Najzanimljiviji su mi bili film koji smo gledali u Muzeju neandertalca te Muzej raketiranja Zagreba. Osim toga, jako mi se svidio Muzej grada Zagreba jer je bilo jako puno zanimljivih maketa grada. Bilo mi je jako lijepo kada sam s mamom išla na križni put u Mariji Bistrici. Najdosadnije mi je bilo obilaziti crkve. Hrana mi je bila dobra i bilo mi je lijepo družiti se. Žao mi je što moja prijateljica Tihana nije kao ja uzela tabletu protiv mučnine, već je povratila u autobusu. Jedva čekam sljedeće putovanje—željela bih ići u neko mjesto blizu mora. [Victoria Clementina Pirani, 2. r.](#)

Najzanimljivije mi je bilo igrati videoigrice u Areni. Sretan sam što sam bolje upoznao ostale učenike i stekao nove prijatelje. Najviše su mi se svidjeli čevapi, a najgori su mi bili sendviči. Najdosadnije mi je bilo u Krašiću jer je vodič previše govorio - ne volim kada vodiči dugo objašnjavaju. Na putovanju mi je najvažnije zabaviti se, a to sam ostvario na ovome putovanju. Volio bih da je vožnja autobusom kraće trajala. Iduće bih godine želio otići u neko mjesto blizu mora. [Francesco Cordone, 7. r.](#)

Izlet u Molize

Svi koji su već posjetili Kruč, Filić i Mundimitar – tri mjesta u kojima već stoljećima žive moliški Hrvati – uvijek su puni pozitivnih dojmova, stoga su svi oni koji Molize još nisu vidjeli, ove godine, točnije 16. svibnja 2015., na putovanje pošli puni velikih očekivanja i nisu se ni najmanje razočarali, štoviše! Zahvaljujući projektu *Hrvatsko-moliški okusi*, koji je osmislila i realizirala Zrinka Bačić, naš je posjet bio i tematski obojan: vezao se u hrvatsku i hrvatsko-

molišku gastronomiju. Avantura je stoga započela u kuhinjama. U restoranu Al Vecchio Tratturo predstavili smo dvojezični katalog *Okusi Hrvatske*, koji su u sklopu istoimenoga školskoga projekta prošle školske godine izradili učenici treće razine, a koji smo ove godine uspjeli tiskati, na što smo posebno ponosni. U restoranskoj se kuhinji održao zanimljivi kulinarski dvoboj između hrvatsko-rimske i hrvatsko-moliške ekipe. U objema su ekipama sudjelovali kuhari profesionalci (mame i tate, dakako) i amateri, koji su na jelovniku ponudili tipična stara hrvatska i moliška jela. Uz neodoljive mirise i okuse domaće moliške tjestenine, tradicionalnoga kolača, komiške pogače, poderanih gaća, palente sa sipama, komisiji nije bilo nimalo lako donijeti odluku te je rezultat bio tijesan. Domaćini su su odnijeli pobjedu, ali moramo priznati da je sve što je toga i narednoga dana bilo na trpezi, samo

još dodatno potvrdilo odluku žirija i činjenicu da je moliška kuhinja izvrsna, a gostoljubivost nemjerljiva. Nakon natjecanja i dodjele nagrada uslijedio je ručak u restoranu te misa u kapelici svete Lucije u Mudimitru, koju je predvodio velečasni Marijan Vukov. U Filiću nas je zamjenik gradonačelnika Nicolino Ferrante dočekaao u literarnome *cafféu*, gdje je, nakon Iserlohna, Zadra i Rima, otvorena izložba likovnih radova učenika hrvatske nastave diljem

svijeta na temu *Slikamo te, pjesmo*. Nedjelja je bila rezervirana za nogomet: sudjelovala su djeca iz hrvatske nastave u Rimu i njihovi očevi te mali i veliki članovi Sportskoga društva *Isola croata di Molise*. Članovi sportskoga društva i njihove obitelji častili su nas i bogatim ručkom na otvorenome. Okruženi predivnom

prirodom i još divnijim ljudima, druženje smo završili uz glazbu i ples. Stekli smo nove prijatelje, upoznali kraj u kojemu se prepliću hrvatski i talijanski elementi tvoreći bogatu i sasvim posebnu kulturu, baš kao što su za nas Hrvate posebni zvuci jezika *nanašo*, staroga hrvatskomoliškoga jezika, koji se već stoljećima žilavo drži na tim prostorima, svjedočeći o hrvatskome identitetu stanovnika triju hrvatskih sela na zabačenim brdima Molizea. Hvala svima koji su na bilo koji način pridonijeli ovome nezaboravnome iskustvu. Prije svega hvala Zrinki Bačić, začetnici i organizatorici projekta *Hrvatsko-moliški okusi*, koja je još jednom nesebično žrtvovala svoje vrijeme i zalaganje za hrvatsku nastavu. Hvala Uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, bez čije financijske pomoći realizacija projekta ne bi bila moguća. Hvala Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Talijanskoj Republici te Hrvatsko-talijanskoj udruzi u Rimu na potpori. Hvala našem kuharu Fabriziju Verdatu i kuharicama Ivani Milini, Ani Kovačević, Anđelki Delisimunović i Antoniji Lončar. Hvala Sportskome društvu *Isola croata di Molise* te predsjedniku Donatu Manueleu, gradonačelnicima triju mjesta, predstavnici hrvatske jezične manjine u Italiji Antonelli D'Antuono, don Marijanu Vukovu, koji je bio naš dobri pratitelj tijekom čitavoga putovanja. Hvala učitelju hrvatske nastave u Molizeu Pasqualinu Sabelli te svim mještanima Filića, Kruča i Mundimitra, koji su nas velikodušno ugostili. Lista zahvale je podugačka, nadamo se samo da nismo nikoga zaboravili! I, dakako, nadamo se da ćemo susret s našim prijateljima uskoro ponoviti, ako ne u Molizeu, onda barem u Rimu!

Nakon pregleda vijesti - jedna najava

Učenici će 31. svibnja sudjelovati u maršu mira protiv rata u Ukrajini, nakon čega slijedi druženje, igra i zajednički objed na otvorenome. Sve detalje o ovome hvalevrijednome projektu koji je usmjeren razvijanju multikulturalnosti i društvene osjetljivosti kod najmlađih pročitajte u letku koji vam donosimo u nastavku.

AMBASCIATA DI ROMANIA
In Italia

AMBASCIATA DELLA REPUBBLICA DI CROAZIA
NELLA REPUBBLICA ITALIANA

Scuola integrativa croata a Roma
HRVATSKA NAČINA U RIMU

A.D.G.R.I.
Asociația parinților romani din Italia

GIRO GIRO TONDO CON BAMBINI DI TUTTO IL MONDO

Un spazio dedicato ai bambini che insieme scoprono il piacere del gioco. Il gioco diventa la cornice del dialogo tra le varie nazioni. Insieme giochiamo, cantiamo e pranziamo.

Vi invitiamo a partecipare a una giornata di festa e di giochi rivolta ai bambini e alle famiglie delle varie nazioni. Con giochi di un tempo, laboratori creativi, attività ludico educative e poesia.

Domenica 31 maggio 2015
dalle ore 10:00 alle 18:30

Ore 10.00: CORTEO DEI BAMBINI PER LA PACE IN UCRAINA

Il corteo parte da Via Appia Antica 223 (incrocio via di Tor Carbone/via Erode Attico)

**Ore 11.00 fino alle ore 18.30: GIOCHI E LABORATORI
PRANZIAMO INSIEME CON PIC-NIC OFFERTO A
TUTTI I PARTECIPANTI**

Roma, Via Evodia 47 (Zona Ardeatina, Tor Carbone)

Ogni nazione può portare massimo 10 bambini + 20 genitori

Prenotazioni entro 25 maggio 2015

PER ISCRIZIONE E INFORMAZIONI:

Constantin Sorici
(Ideatore del progetto)

340 69.37.960
sorici@yahoo.it

Zrinka Bacic
(Coordinamento)

338.36.98.257
info@mosaicitalocroato.com

Tetyana Kuzyk
(Coordinamento)

327.04.88. 223
tanya.kuzyk@yahoo.it

vi aspettiamo numerosi!

grazie a:

La Strada

RESTAURANT CAFENEA
Las Vegas

U školskim klupama nastalo je ovo...

Okusi Hrvatske; jela hrvatske nematerijalne kulturne baštine

Predstavljanje projekta *Okusi Hrvatske* na Turniru prijateljstva 2014., o kojemu je bilo govora u prvome dijelu lista, samo je završni dio višemjesečnoga rada naših učenika, koji su se tijekom drugoga polugodišta šk. god. 2013./2014. posvetili istraživanju jela hrvatske nematerijalne baštine. Kada putujemo u neku stranu zemlju ili u možda neki nepoznati udaljeni dio vlastite zemlje, obično pokušavamo pronaći mjesta na kojima možemo isprobati specijalitete lokalne kuhinje. To je izvrstan način na koji možemo upoznati neko mjesto i naučiti ponešto o navikama i običajima lokalnih ljudi. Gastronomski identitet sastavni je dio kulturnoga identiteta - u kuhinji se izvrsno odražava okruženje u kojem je nastala - stoga je iznimno važno prepoznati i zaštititi autohtona hrvatska jela kao dio hrvatske nematerijalne kulturne baštine. Zasad se na listi hrvatske nematerijalne kulturne baštine, između ostaloga, nalazi i 15 jela. Učenici hrvatske nastave u Rimu tijekom

projekta *Okusi Hrvatske* istražili su ta jela i zaključili da je hrvatska gastronomija sve samo ne obična ili jednolična. Sastavljena je od mnoštva različitosti i u sebi ujedinjuje panonsku, srednjoeuropsku, istočnjačku i mediteransku tradiciju. Kuhinja Istre i Kvarnera, dalmatinska kuhinja, slavonska kuhinja, kuhinja Gorskoga kotara i Like, kuhinja sjeverne Hrvatske - svaka od njih čini zaseban svijet u kojemu prevladavaju sasvim specifični okusi i mirisi.

Učenici su istražili način pripreme, ali i zanimljivosti o 15 jela koja su zaštićena kao dio hrvatske nematerijalne baštine. Rezultate istraživanja preveli su na talijanski jezik i izradili katalog te ilustrirali njegove stranice motivima krajeva iz kojih dotična jela dolaze. Katalog smo u svibnju 2015. uspjeli i tiskati, na što smo posebno ponosni. Mjesta u našem listu nema dovoljno, stoga vam donosimo samo dvije *mrvice* iz kataloga. Nadamo se da će vas ponukati da i vi odvažno krenete u avanturu otkrivanja mirisa i okusa hrvatske tradicionalne kuhinje.

Rudarska grebljica

Što je rudarska grebljica?

Rudarska grebljica je slani kolač koji se nadijeva sirom i raznim priložima (orasi, žuta mrkva, lišće mladog luka, koprive, špinat, blitva). Priprema se u Rudama kod Samobora.

Kako se priprema?

Za pripremu rudarske grebljice potrebno je izraditi tijesto od okvorno 35 dag brašna, 2 dl vrhnja, 3 žlice ulja, 1,5 dl mlačkog mlijeka, žlice soli, žutankja i pola male žlice kvasca. Za nadjev su potrebni sljedeći sastojci: jedan kravlji sir srednje veličine, cijelo jaje, jedan bjelanjak, 5 dag oraha i malo soli. Tijesto se razvuče u dvostrukoj veličini lima za pečenje. Na polovicu tijesta stavi se nadjev, preklopi drugom polovicom, a rubovi se saviju prema gore. Grebljica se peče od 20 do 25 minuta na temperaturi od 200° C. Prije pečenja se pripremljena grebljica odozgo premaže vrhnjem. Pečena grebljica premaže se maslacem ili margarinom.

Zanimljivosti

- Prema usmenoj predaji, priprema kolača rudarska grebljica počinje polovicom 16. st., usporedno s procvatom rudarstva u Rudama. Ime je grebljica dobila po tradicijskom drvenom alatu, grebljici, kojim se razgrijavao žar u krušnoj peći, jer je krajnji oblik kolača sličan obliku tog alata.
- Budući da je rudarska grebljica tijekom povijesti bila prisutna u rudnicima u Rudama ponekad kao jedina hrana rudara, s vremenom je postala simbol rudarstva u Rudama. Nositelji tradicije pripreme grebljice danas su mještanke Ruda koje stoljećima prenose tu tradiciju na svoje kćeri te iznimno na svoje snahе. Tijekom povijesti majke su nerado u cijelosti svoje

iskustvo prenosile na snahе zbog želje da očuvaju privrženost svojih sinova.

- Grebljica je nekoć bila glavno jelo jer rudari nisu mogli sebi priuštiti bogatiji jelovnik, a danas je ona desert, specijalitet. Grebljica je prisutna na svim svetkovinama tog kraja, kao i na mnogobrojnim svečanostima i raznim proslavama u gradu Samoboru i Zagrebačkoj županiji. Prepoznata je kao kulinarški specijalitet i zbog toga se od 1985. održava manifestacija pod nazivom „Dani rudarske grebljice“.

Marta Šokić, 1. r. SŠ

Sinjski arambaši

Što su sinjski arambaši?

Sinjski arambaši su jelo karakteristično za prostor Cetinske krajine (oko gornjeg i srednjeg toka rijeke Cetine između Dinare i Svilaje). Neizostavni su dio jelovnika svih proslava te se pripremaju za Božić, blagdan Velike Gospe, svečani alžarski ručak, svadbe i u drugim prigodama.

Kako se pripremaju?

Jelo se pripravlja od 1 kg svježega goveđeg mesa isjeckanog na sitne komadiće. Posebno se spravlja zaprška od dvije kapule, 4-5 češnjeva luka, 15 dag dimljene svinjske slanine i pola kitice peršina. Dodaju se papar, sol, muškadni oraščić i naribana korica jednog limuna. Sve se dodaje mesu te se smjesu ostavlja da odleži jedan sat. Zatim se meso zavija u listove kiselog kupusa. Na dno lonca stavlja se komad goveđe kosti koja se pokriva usitnjenim kiselim kupusom. Arambaši se poredaju i prekriju usitnjenim kiselim kupusom. Stavi se jedna žlica koncentrirane rajčice. Po mogućnosti se stavlja komad pršuta, suhe junetine ili suhih kobasica. Arambaši se zaliju vodom i kuhaju dva sata. Ukoliko se čuvaju na hladnome mjestu mogu ostati zdravi i do sedam dana.

Zanimljivosti

- Tehnika zamatanja nadjeva te kuhanja u soku, poznata je još iz rimskih vremena. Punjenje kiselog kupusa svoj zamah dobiva u srednjem vijeku u karolinškim samostanima na granici Francuske i Njemačke. U naše krajeve dolazi preko anadolsko-turskog istoka, koji ju je baštinio od Bizanta. Osim zamatanja nadjeva u kiselu kupus, rabila se i vinova loza te slatki kupus. Ova je slađa inačica zastupljenija na istoku, dok je u hrvatskim krajevima zastupljenija kiselija. Jelo pod nazivom „sarma“ javlja se prvotno u Mađarskoj i Slavoniji te se odatle širi prema jugu gdje nastaju razne inačice. Jedna od njih su arambaši. Pretpostavlja se da je taj naziv došao tijekom turskih osvajanja, kada su arambašići postali sinonim otpora sinjskog puka prema Turcima.
- Jelu preuzetom od Turaka Sinjani su dali nove primjese i novo ime. Naime, harambaša je naziv za hajdučkoga vođu (hajduci su bili odmetnici koji su predvodili ustanke protiv Turaka u zemljama Osmanskoga Carstva): tur. harami – grešno, nedopustivo, razbojstvo i baši – zapovjednik, poglavica.
- Svake se godine u kolovozu u Sinju održava „Arambašijada“ – natjecanje u pripremi arambaša.

Martina Mandolesi, 1. r. SŠ

Tragovima hrvatske prošlosti

U prvome smo polugodištu velik dio vremena posvetili nastavnome projektu pod nazivom *Tragovima hrvatske prošlosti*. Istraživali smo hrvatske mitove i legende i tako upoznali mnoštvo neobičnih bića, ali i stvarnih osoba i događaja iz hrvatske povijesti. Saznali smo zanimljive legende o nastanku hrvatskih gradova i nekih prirodnih lokaliteta te smo izradili zajedničku ilustriranu zbirku hrvatskih mitova i legendi. Dramatizirali smo i postavili na scenu legendu o vojniku kralja Tomislava te je izveli na božićnoj priredbi, i to pod naslovom *Legenda o vojniku kralja Tomislava ili Kako je izgledao središnji Dnevnik 27. svibnja 927. godine*. Čitav smo ciklus zaokružili kreativnom radionicom izrade lutki koje predstavljaju izmišljena bića i stvarne osobe iz hrvatske prošlosti: vila, mora, malik, div, kralj Norin, Tuga i Buga, Jelena Slavna, Nikola Šubić Zrinski, Tomislav, Dmitar Zvonimir, Stjepan Držislav, Ivo Senjanin... To je samo dio veseloga društva koje je uz pomoć dječje mašte i kreativnih prstića oživjelo iz najobičnijih drvenih kuhača. O svakome su liku učenici pripremili i kratke tekstove na hrvatskome i talijanskom jeziku, a krajnji rezultat duga rada na ovome nastavnom projektu bio je predstavljen na proslavi Svetoga Nikole u Muzejima San Salvatore in Lauro. U nastavku vam donosimo djelić našega rada!

*Mi smo dvije sestre, **TUGA I BUGA**. Nekoć davno živjele smo u Bijeloj Hrvatskoj. Bilo je to daleko, daleko, odakle pušu hladni vjetrovi i snijeg vije i gdje se nalazi nalaze visoko gorje – Karpati. Čuli smo da je toplo u krajevima blizu sinjeg mora, pa smo sa svojih petero braće (Hrvat, Klukas, Lobel, Muhlo i Kosjenc) povelj svoj narod na dalek put. Kada smo napokon došli na more, morali smo ratovati protiv Avara. Pobijedili smo ih i novu domovinu podijelili među sobom. Od naših je dvanaest plemena potekao čitav današnji hrvatski narod.*

Lutke: Martina De Vito i Victoria Clementina Pirani

Prijevod teksta: Ivan Iacobellis

*Ja sam **TOMISLAV** i već i ptice na grani znaju da sam prvi hrvatski kralj. U 10. stoljeću ratovao sam protiv Mađara i Bugara te ih porazio. Zbog toga sam 925. godine na Duvanjskome polju okrunjen (sada znate po kome je Tomislavgrad dobio ime). Ujedinio sam hrvatsku državu i proširio je na jug i sjever, a o mojoj slavi Hrvati i danas pričaju, stoga ne čudi da su mi u glavnome hrvatskom gradu podignuli velebni spomenik pokraj glavnoga kolodvora. Svakako ga posjeti kada budeš u Zagrebu!*

Lutka: Matteo Giovannini i Lukas Velkov

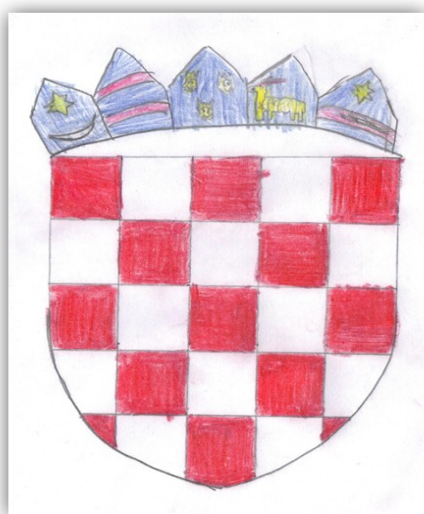
Prijevod teksta: Matteo Giovannini i Lukas Velkov

Ja sam **STJEPAN DRŽISLAV**, hrvatski kralj iz dinastije Trpimirovića i sin kraljice Jelene Slavne. U ruci držim – znate već svi – hrvatsku šahovnicu. Zašto? Znao, tijekom svoga života dugo sam ratovao s Mlečanima, koji su htjeli osvojiti hrvatsku obalu Jadrana. Tijekom jedne bitke pao sam u mletačko ropstvo i bio bačen u zatvor u Veneciji. Mletački dužd Petar II. Orseolo dočuo je nakon nekog vremena da dobro igram šah, stoga mi je uputio sljedeći izazov: ako ga u tri partije šaha pobijedim, bit ću oslobođen i moći ću se vratiti u svoju zemlju. Naravno, odmah sam prihvatio izazov i u sve tri partije pobijedio mletačkoga dužda. Dužd je održao riječ i mogao sam se vratiti kući. U znak zahvalnosti i sjećanja na taj trenutak uzeo sam šahovsku ploču kao svoj grb i grb svoga naroda.

Lutka: Francesco Cordone i Niko Erlić

Prijevod teksta: Giada De Rossi

Legenda o hrvatskome grbu, Matteo Testa, 4. r.

Kralj Stjepan Držislav, Marko Quintieri, 1. r.

Ja sam hrvatska **VILA**. Svi mi kažu da sam najljepše biće na svijetu, ali odat ću ti tajnu koju skrivam od ljudi i ljutim se kad je oni otkriju: imam jednu magareću nogu, a neke moje prijateljice imaju jednu kozju nogu. Nemoj nikome reći! Imam dugu zlatnu kosu i odjevena sam u bijelu haljinu. U noći punog mjeseca izlazim na livade i plešem kolo s ostalim vilama. Kosa mi je obično raspuštena i često gotovo do zemlje. Ne smije se čupati: umrla bih kad bi mi netko iščupao samo jednu vlas! Obožavam konje. Najсреtnija sam kad nekome konj ostane noću izvan staje – tada se njime igram čitavu noć i pletem mu grive u pletenice. Ako me želite pronaći, posjetite neku od hrvatskih planina: Mosor, Biokovo, Velebit...

Lutka: Marta Palladino i Sara Delišimunović

Prijevod teksta: Viviana Bellini

Ja sam **NIKOLA ŠUBIĆ ZRINSKI**. Mojemu se junaštvu divila cijela Europa. Uspješno sam ratovao i pobijedio u mnogo bitaka. Godine 1566. hrabro sam se sa svojim Hrvatima kod grada Sigeta borio protiv moćne turske vojske i sultana Sulejmana Veličanstvenoga. Herojski sam poginuo te svojim junaštvom zaustavio Turke, koji su krenuli u osvajanje Beča i ostatka Europe. Zbog toga me danas slave i Hrvati i Mađari, a ariju U boj, u boj iz opere koju je u moju čast napisao Ivan pl. Zajc izvode čak i u dalekom Japanu!

Lutka: Josip Martinović

Prijevod teksta: Mara Mandolesi

Ja sam **DIV DRAGONJA**. Živim u Istri, u kojoj sam zaslužan za nastanak triju rijeka. Naime, stanovnici Istre su me jednom zamolili da im pomognem natopiti zemlju. Poslušao sam ih i upregnuo ogromne volove u plug i zaorao od jezera prema moru. Kad sam prvom brazdom doveo vodu do mora, nastala je rijeka koju sam nazvao, a kako drukčije nego – Dragonja. Sutradan sam izorao drugu brazdu, stvorivši tako novu rijeku kojoj sam dao ime po svojoj ženi – Mirna (znate kakve su žene, ako im ne udovoljite, ljute su do kraja života na vas). Kad sam, orući treću brazdu, došao do grada Pazina, s prozora me stade zadirkivati ona dosadna žena pazinskog kapetana. Zamislite, rugala mi se da plitko orem i da mi je brazda kriva. Jako sam se uvrijedio i volove potjerao natrag. Nedovršenom brazdom izbije voda i stade plaviti pazinsku kotlinu. Pazinci stadu zapomagati, plakati i moliti me da ih spasim od pogibelji. A što ću od njih, smilujem im se i udarim nogom o zemlju. Otvari se od udarca ogromna jama i proguta svu onu vodu. Tako je umjesto treće velike rijeke nastala vijugava rječica Pazinčica čija se voda i dan danas netragom gubi u velikoj Pazinskoj jami. Mislite da izmišljam? Dodite u Istru i uvjerite se!

Lutka: Gabriel Tumino i Lucio Mattia Tumino

Prijevod teksta: Valentina Martinović

Ja sam hrvatska kraljica **JELENA SLAVNA**. Majka sam hrvatskoga kralja Stjepana Držislava i ujedno omiljena hrvatska kraljica, i to zbog toga što sam pomagala siromašnima i činila druga dobra djela. Dala sam izgraditi dvije crkve u Solinu: crkvu sv. Stjepana na Otoku, koja je služila kao vladarska grobnica tj. mauzolej hrvatskih kraljeva, te crkvu Blažene Djevice Marije u Solinu, koja je bila krunidbena bazilika. Moj je sarkofag pronađen u Solinu, a danas se čuva u Splitu. Što mi najviše smeta? Iskreno, jako me živcira kada me neki ljudi miješaju s kraljicom Jelenom Lijepom. Ona je supruga hrvatskog kralja Dmitra Zvonimira, koja je nakon Zvonimirove smrti pridonijela uništavanju srednjovjekovne Kraljevine Hrvatske i ulasku Hrvatske u zajednicu s Ugarskom 1102. godine. Sada znate da nije sve u ljepoti...

Lutka: Mila Iacobellis i Kristina Martinović

Prijevod: Josip Martinović

Legenda o zlatnicima kraljice Nede, Irma Kapetanović, 2. r.

Stribor, Tihana Alvir, 1. r.

Ja sam **STRIBOR**. Neki me zovu još i Boro, Borivoj, Borislav. Nemojte mi se zamjeriti jer sam starohrvatski bog strujanja zraka, bure, nevremena i hladnog vjetra. Zimi sam žestok, silan i hladan, a ljeti blag, miran i topao. Ljudi rado gledaju dok lahorim preko žitnog klasja, ali me se i boje slušajući kako bijesno hučim ili zviždim kroz granje oko kuća. Prikazuju me kao crvenkasta čovjeka, divlje čudi, očiju krvožednih kao u zvijeri. Zaštitnik sam bojovnika, lađara i mlinara, ali i pljačkaša. Svetišta su mi nekoć bila po golim obroncima, osobito u Podbiokovlju – na gori Viter ponad Zaostroga, ali i u Podvelebitju – u Senju, koji se nekoć nazivao i Sreu, što na starohrvatskom jeziku znači struja, protok vjetra.

Lutka: Giada De Rossi i Lorenza Palladino

Prijevod: Lorenza Palladino

Legenda o zlatnicima kraljice Nede, Alessandro Luci, 1. r.

Legenda o kralju Norinu, Jacopo Graziani, 1. r.

Ja sam **PICOK**. Znam, pitate se što je picok.. Na đurđevačkome govoru picok znači pijetao. Možda ćete pomisliti da sam umišljen, ali moram vam reći da sam ja najpoznatiji pijetao u Hrvatskoj. Zbog mene stanovnike Đurđevca i danas zovu picokima, a ljudi iz čitave Hrvatske dolaze svakoga lipnja posjetiti Picokijadu. Evo kako je sve započelo... Nekoć davno, u vrijeme napada turske vojske na đurđevačku utvrdu, turski vojskovođa Ulama-beg nikako nije uspijevao poraziti đurđevačke branitelje. Podigao je šatore u blizini Đurđevca i odlučio čekati dok Đurđevčani ne ostanu bez hrane i dok se, tako izgladnjeli, sami ne predaju. Vrijeme je prolazilo i u okruženoj utvrdi je ostao samo jedan mali pijetao. Jedna se mudra starica dosjeti i predloži kapetanu grada da pjetlića stave u top i ispale na turski tabor. Kad je pijetao pogodio turski šator, Turci pomisle kako u đurđevačkoj utvrdi ima još toliko hrane da se oni iz grada mogu njome razbacivati i izrugivati im se. Ulama-beg odustaje od opsade i napušta bojište. Bio je toliko ljut da je Đurđevčane nazvao Picokima i još im je uzviknuo: „A vi tamo, pernati junaci, što picekima bojeve bijete, ime PICOKA dovijeka nosili! PICOKIMA vas djeca zvala, a unuci vaši ostat će PICOKI!“ I tako bi.

Lutka: Massimo Goretti i Pietro Goretti

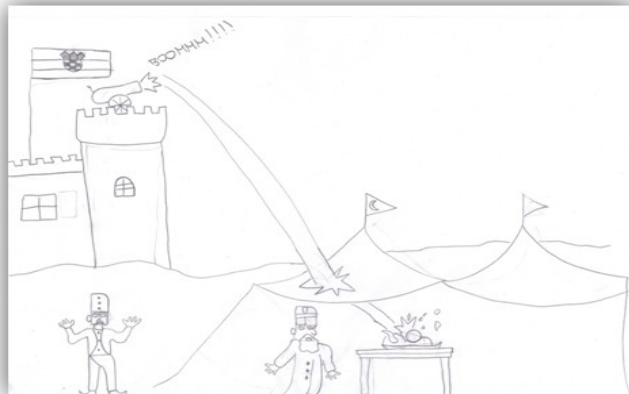
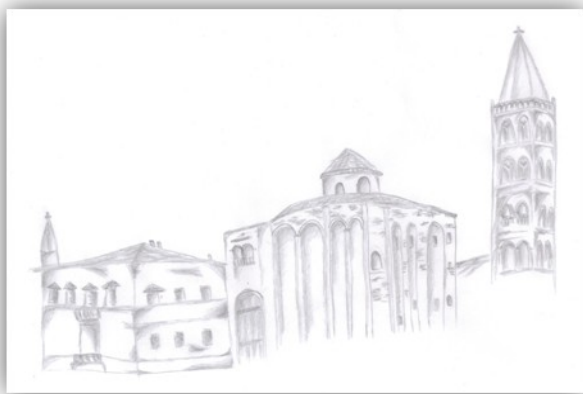
Prijevod: Josip Martinović

Ja sam hrvatski kralj **DMITAR ZVONIMIR**. Odmah ću se pohvaliti činjenicom da sam bio jedan od najuspješnijih hrvatskih vladara. Ojačao sam gospodarstvo i kulturu, a stolovao sam u Kninu. Bogato sam darivao crkve i samostane, a od svih mojih darova najpoznatiji je dar livade samostanu svete Lucije u Baškoj na otoku Krku. Naime, redovnici su oko godine 1100. dali uklesati glagoljicom darovnicu na veliku kamenu ploču. Ta se ploča danas zove Bašćanska ploča ili dragi kamen hrvatskoga jezika. Na njoj je upisano i moje ime i to je prvi put da se ime vladara spominje na narodnome jeziku. U moje je vrijeme u Hrvatskoj vladao mir i blagostanje, ali izgleda da nisam baš pametno izabrao životnu družicu. Naime, nakon moje smrti, moja se supruga Jelena Lijepa na ružan način uljučila u borbe oko prijestolja i na kraju je sve završilo gubitkom hrvatske samostalnosti i dolaskom mađarskih Arpadovića na hrvatsko prijestolje. Neki kažu da se to dogodilo zbog toga što sam prokleo Hrvate u trenutku svoje smrti, ali to je samo jedna zanimljiva legenda – svakako je pročitajte ako imate vremena...

Lutka: Nika Giovannini i Roberto Starace

Prijevod teksta: Valentina Martinović

Legenda o postanku grada Zadra, Josip Martinović, 4. r. SŠ

Legenda medvedgradskom topu, Ivan Iacobellis, 7. r.

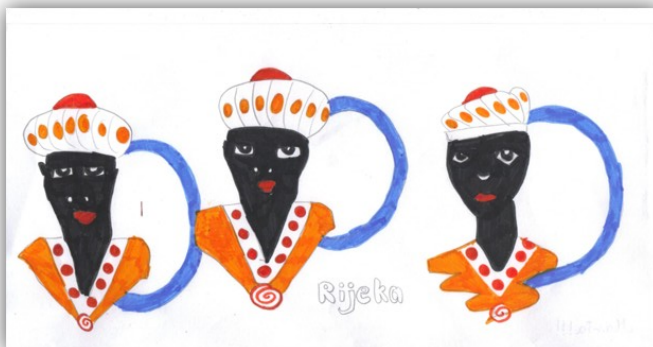
Ja sam **IVO SENJANIN**, najpoznatiji senjski uskok. E, sada, trebalo bi najprije objasniti tko su bili uskoci. Uskoci su bili vojnički organizirana skupina hajduka. Većina ih se okupila u Dalmaciji, a kada su 1537. Osmanlije osvojile Klis, morali su se preseliti u Senj. Teška su to vremena bila. Borili smo se protiv dvaju snažnih neprijatelja: Osmanlija i Venecije. Iznad grada Senja nalazi se naša dobro očuvana tvrđava – Nehaj. Obvezno je posjeti ako ikada budeš prolazio Senjom. A ako te zanima nešto više o mojem životu, pročitaj neku od bezbroj narodnih pjesama koje govore o mojim pustolovinama. Šteta što je najpoznatija upravo i najtužnija pjesma, a zove se „Smrt Ive Senjanina“...

Lutka: Valentina Martinović

Prijevod teksta: Nina Alvir

Vila i malik, Chiara Chisena, 2. r.

Legenda o morčićima, Marta Palladino, 4. r.

Kako su vile gradile Arenu,
Kristina Martinović, 5. r.

Kako je dobri kralj Matijaš
cijepao drva, Klaudija Erlić, 2. r.

Ljubav na Brijunima,
Nela Butorac, 2. r.

Lutka: Jacopo Graziani
Prijevod teksta: Ivan Iacobellis

*Ja sam kralj **NORIN**, najružniji kralj koji je ikada postojao. Imao sam praseću glavu, kozje uši i rogove. Kako bih sakrio svoju ružnoću, gojio sam veliku bradu, a nakon svakoga brijanja naredio bih da moji sluge pogube brijača kako ne bi uokolo govorio kako sam ružan. Ipak, jedan me mladić nadmudrio. Prije nego je došao kod mene, majka mu je napravila kolač koji je natopila vlastitim mlijekom i rekla mu da me zamoli da pojede taj kolač prije pogubljenja. Uistinu, mladić tako napravi, a meni se taj kolač tako slasnim učini da sam ga i ja probao. Kada mi je mladić rekao da je u njemu mlijeko njegove majke, shvatio sam da ga ne smijem pogubiti – postali smo braća jer smo isto mlijeko pili. Zamolio sam ga da nikome ne govori da sam jako ružan već da, ako ne bude mogao izdržati šapne svoju tajnu zemlji. On je tako i učinio, ali na mjesto gdje je šapnuo zemlji tajnu izrasle su trstike, koje su ubrala djeca i počela svirati, a pjesma je odala moju tajnu i posvuda se moglo čuti: „U Norina kralja praseća glava i kozje uši.“ Eto, sada sam i vama odao svoju strašnu tajnu, ali to ne znači da morate odmah svima razglasi...*

*Ja sam **MALIK**. Kao što mi samo ime kaže, malen sam poput patuljka, ali i jako lijep stvor. Odjeven sam u plavkaste hlačice i imam crvenu kapicu. Rado pomažem čovjeku u nevolji, iako ponekad činim nestašluke. Živim u starim jamama, u kojima imam lijepe mramorne sobe. U njima čuvam veliko bogatstvo. Jako se ljutim ako netko baca kamenčiće u moju kuću. Najpoznatiji malik na svijetu je Malik Tintilinić. On je vođa Domaćih – malih kućnih duhova ognjišta. Ako želite nešto o njemu saznati, pročitajte „Šumu Striborovu“ Ivane Brlić-Mažuranić.*

Lutka: Victoria Pirani i Marko Džalto
Prijevod teksta: Josip Martinović

*Ja sam **MORA** – duh zle žene koji se noću pretvara u životinju. Najčešće se pojavljujem u obliku crne mačke ili muhe te sjedam na prsa djece i muškaraca, ometajući im disanje i oduzimajući im na taj način miran san (sada znate zašto se ružan san zove još i noćna mora). Neki me povezuju s Moranom – slavenskom božicom tame, hladnoće i smrti. Bez brige, od mene se možete lako obraniti: ogledalo pod jastukom, češnjak, nož zaboden u vrata, izmet kokoške ili malog djeteta pod jastukom, škare u ključanici...*

Lutka: Nina Alvir i Giulia Verdat
Prijevod teksta: Valentina Martinović

Pjesnici su čuđenje u svijetu

„Što će nam to? Zašto moramo čitati poeziju, ona nam pouzdano nikada u životu neće trebati?“ Unatoč takvim i sličnim pitanjima koje su neki učenici pomalo ljutito znali postavljati, uspješno smo priveli kraju nastavni ciklus *Pjesnici su čuđenje u svijetu*. Prošetali smo stihovima predstavnika dječje poezije: Zvonimira Baloga, Grigora Viteza, Ratka Zvrka sve do vrhunskih ostvarenja velikana hrvatske poezije: Antuna Gustava Matoša, Dragutina Tadijanovića, Tina Ujevića, Dobriše Cesarića i Antuna Branka Šimića. Osim u interpretativnome čitanju i analizi pjesama, okušali smo se i u prevodenju i kreativnome pisanju. Nisu izostale ni rasprave o smislu poezije i umjetnosti uopće, ali ni ilustriranje jedne od najpoznatijih pjesama hrvatske dječje poezije: pjesme *Kako živi Antuntun*. Na kraju ciklusa zasukali smo rukave i od običnih rabljenih staklenki izradili držače olovki i svijećnjake ukrašene stihovima hrvatskih pjesnika. Kako zvuči poezija u „slobodnome“ prijevodu naših srednjoškolaca, što se događa kada se maleni uhvate „stihoklepstva“, a što kada Antuntuna pokušaju dočarati olovkom i bojom te kako iskoristiti spojiti kreativno i praktično – pogledajte u nastavku...

Moji stihovi o meni

*Zabavan je naš Mattia,
Igram se s njim čak i ja.
(Lucio Mattia Tumino, 6. r.)*

*Ja sam mala Chiara,
Vesela ko' bubamara.
(Chiara Chisena, 2. r.)*

*Svi volimo našu Tihanu,
Dobru, dragu i slađahnu.
(Tihana Alvir, 1. r.)*

*Ja sam Gabriel,
Imam prijatelja po imenu Daniel.
(Gabriel Tumino, 4. r.)*

*Gabriel Tumino
Kušao je vino.
(Gabriel Tumino, 4. r.)*

Tin Ujević

Il ramo verde con tristezza dei frutti gialli

*Il ramo verde con tristezza dei frutti gialli
in un vecchio giardino spalatino
io sogno in pace mentre l'anima si spegne
e l'umidità dei sogni coglie l'anima mia;*

*ma il desiderio trema come un uccello nudo,
come una canzone azzurra brusco interrotta,
come il cielo pallido e un cerchio senza speranze,
come un mendico scalzo in mezzo alla strada deserta.*

*Tutto il mio amore spiove nel mezzo della strada,
il mio cuore è in sette pezzi;
e per ogni spada una fiamma che grida;
sul mio fiato un macigno marmoreo.*

*Pensieri scuri si colorano di luci taglienti;
sangue nel cervello da farlo saltare fuori,
nella mia notte tuonano solo i tuoi,
o donna lontana, occhi compassionevoli.*

Valentina Martinović, 5. r. SŠ

Dragutin Tadijanović

Sogno di camminare accanto a te

*...ma quando da lontano ti guardo,
passo dall'altra parte, opposta,
dove non mi noterai
tra tanti passanti.*

*Davanti a te mi nascondo
dietro agli angoli delle strade
o dietro agli alberi spessi.
Nella notte, sogno come cammino accanto a te.*

Josip Martinović, 4. r. SŠ

Antun Gustav Matoš: Conforto dei capelli

*Ti ho guardata stanotte. Nel sonno. Morta.
Nella sala del destino, nella bellezza dei fiori,
Nell'alto altare, nel cupo delle candele
Pronto a darti la mia vita in sacrificio.*

*Non ho pianto. Non l'ho fatto. Stupito sono rimasto,
Nella sala del destino, piena di bella morte,
Dubitando che gli occhi scuri sono chiari
Dove una volta una vita migliore splendeva.*

*Tutto, tutto è morto: gli occhi, il sospiro e le mani,
Tutto ciò che io disperatamente volevo far rivivere
In un orrore cieco e nella passione di patire,*

*Nella sala del destino, nei pensieri grigi.
Solo i capelli tuoi sono rimasti vivi,
E mi dissero: "Tranquillo! Nella morte si sogna."*

Marta Šokić, 1. r. SŠ

Još jedna domoljubno-nostalgična

*mirisi ribarske večeri
uz rivu
valovi udaraju
igraju se
igramo se
SLOBODNI
kroki i bajadera
cedevita
bakine palačinke
rođaci u Puli
prijatelji s plaže*

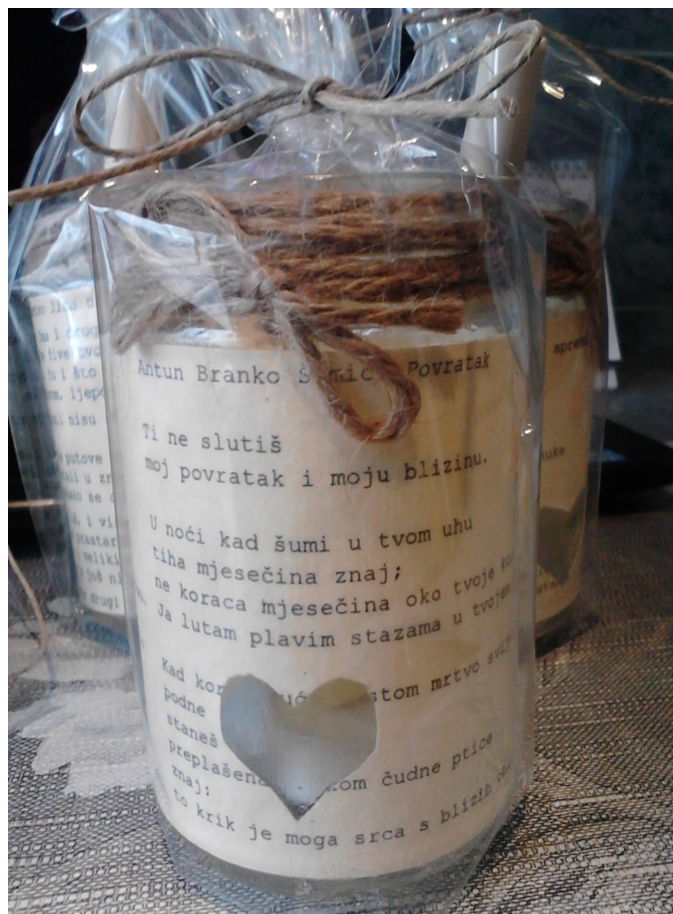
šahovnica

*i more
zabavno
plavo
beskrajno*

(Pjesmu su sastavili učenici treće razine na temelju oluje
ideja učenika prve i druge razine.)

Prije i...

...poslije

Kako živi Antuntun – oslikajmo pjesmu

Ribu da pjeva, naučiti kuša,
Aryan Mehrjouei, 5. r.

Ribu da pjeva, naučiti kuša,
Marko Quintieri, 1. r.

Grigor Vitez
Kako živi Antuntun

U desetom selu
Živi Antuntun.
U njega je malko
Neobičan um.

On posao svaki
Na svoj način radi:
Jaja za leženje
On u vrtu sadi.

Kad se jako smrači,
On mrak grabi
loncem.
Razlupano jaje
On zašiva koncem.

Da l' je jelo slano,
On to uhom sluša.
A ribu da pjeva
Naučiti kuša.

Ribu da pjeva, naučiti kuša,
Marko Džalto, 1. r.

Na livadu tjera bicikl da pase,
Gaia Moretti, 1. r.

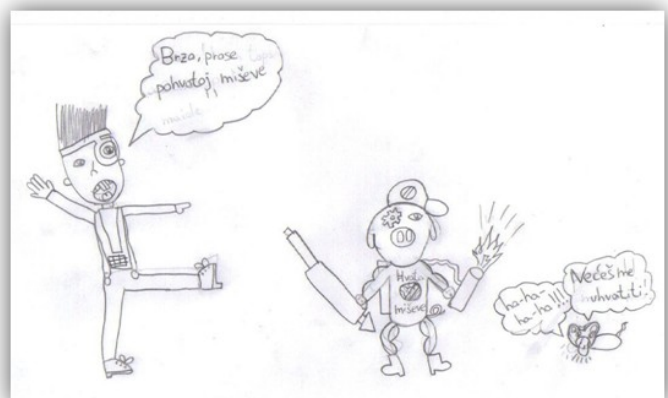
Na livadu tjera
Bicikl da pase.
Da mu miše lovi,
On zatvori prase.

Guske sijenom hrani,
Snijegom soli ovce.
A nasadi kvočku
Da mu leže novce.

Kad kroz žito ide,
On sjeda u čun.
Sasvim na svoj način
Živi Antuntun.

Nasadi kvočku da mu leže novce, Chiara Chisena, 1. r.

Da mu miše lovi, on zatvori prase, Gabriel Tumino, 4. r.

On mrak grabi loncem, Marta Palladino, 4. r.

On nasadi kvočku da mu leže novce,
Victoria Clementina Pirani, 2. r.

Ribu da pjeva, naučiti kuša, Jacopo Graziani, 1. r.

Ribu da pjeva, naučiti kuša, Lukas Velkov, 4. r.

Na livadu tjera bicikl da pase, Nikolina Nosić, predškola

Kad kroz žito ide, on sjeda u čunj, Pietro Goretti, 1. r.

Dunav - rijeka fantazije

Dunav - rijeka fantazije, Marta Palladino, 4. r.

Na međunarodni natječaj Iser-Iserlohn - Ilok 2015., koji već 15. godinu zaredom organiziraju hrvatski umjetnici iz Njemačke Ankica i Ante Karačić, pristiglo je ove godine preko 400 radova na temu *Dunav - rijeka fantazije*. Posebno smo ponosni na činjenicu da su, unatoč velikoj konkurenciji, nagrađene i dvije naše učenice: Marta Palladino, koja je osvojila 4. mjesto u kategoriji radova učenika od 1. do 4. razreda, te Giulia Verdat, koja je osvojila 3. mjesto u kategoriji radova učenika od 5.

do 8. razreda. Vodeći se zadanom temom, učenice su inspiraciju pronašle u Dunavu, a kako im je rijeka rasplamsala maštu, pogledajte na fotografijama njihovih uradaka. Svakako treba spomenuti da učenice nisu imale profesora likovne kulture kao mentora, za razliku od većine kandidata, koji su svoje radove izradili pod stručnim vodstvom. Ta činjenica još više ističe njihov iznimni talent i sklonost likovnom izrazu - nadamo se da će i dalje na njima raditi i usavršavati svoje vještine! Izložba likovnih radova hrvatskih učenika iz cijeloga svijeta održat će se u Gradskoj galeriji u Iserlohnu u Njemačkoj te u Muzeju grada Iloka početkom rujna 2015. u okviru proslave Iločke berbe grožđa. Čestitke našim pobjednicama!

Dunav - rijeka fantazije, Giulia Verdat, 7. r.

Svjetski dan izumitelja

Jednom su Alberta Einsteina upitali kakav je osjećaj biti najpametniji čovjek na svijetu. On je odgovorio: „Ne znam, to morate pitati Nikolu Teslu.”

Genijalnemu Tesli i brojnim drugim Hrvatima koji su svojim izumima olakšali ljudsku svakodnevnicu posvetili smo prošlotjednu nastavu i na taj način obilježili Svjetski dan izumitelja (9. studenoga). Zašto bi bez Teslinih otkrića današnji način života bio gotovo nezamisliv? Koje su njegove ideje ukrali drugi znanstvenici, a koje su u tolikoj mjeri bile usmjerene na dobrobit čovječanstva da su ih pohlepni moćnici sabotirali? Koji je Hrvat otkrio da na čitavu svijetu ne postoje dva ista otiska prstiju i prvi riješio slučaj umorstva zahvaljujući otiscima prstiju? Tko je izradio prvi padobran i ujedno izveo prvi skok padobranom u povijesti? Što je sve, osim penkale, izumio Slavoljub Penkala? Tko je zaslužan za najbrže električno auto na svijetu, torpedo, cepelin, brodski kompas, brzinomjer, apaurin...? Odgovore možete potražiti na školskome panelu koji smo posvetili hrvatskim izumiteljima, a dotada pogledajte kako su učenici crtežom i riječju predstavili hrvatske izume, ali i vlastite ideje koje, tko zna, jednoga dana netko od njih možda i ostvari...

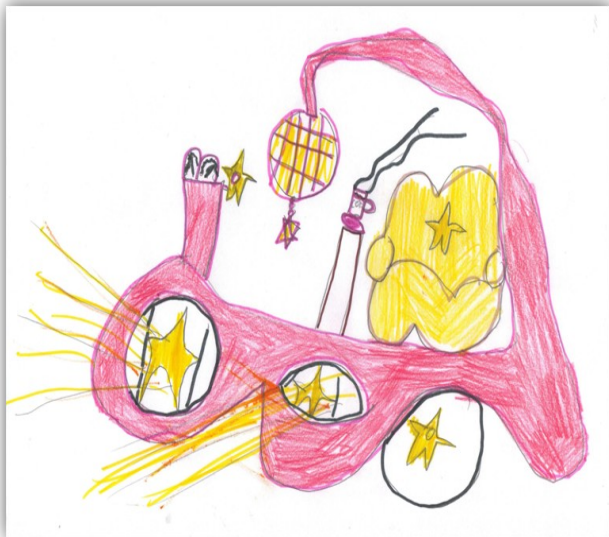

Penkala, Nika Giovannini, 6. r.

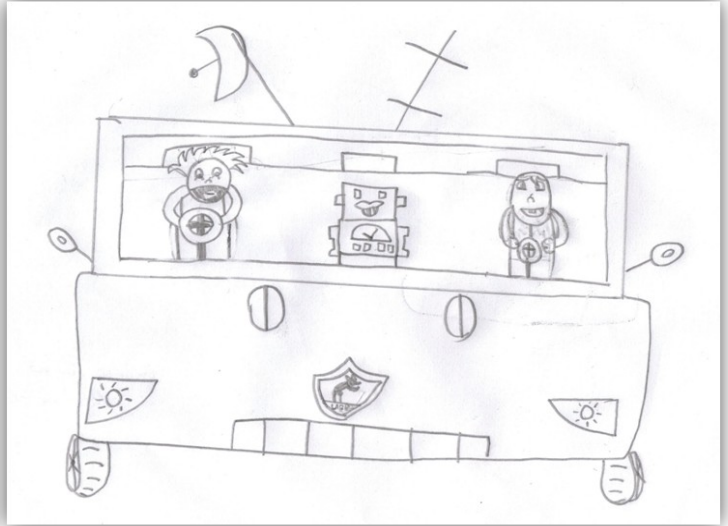
Slavoljub Penkala rođen je 1871. U Slovačkoj, ali je postao naturalizirani Hrvat. Mnogi misle da naziv za mehaničku olovku dolazi od engleske riječi *pen*. Istina je da je penkala dobila ime po hrvatskom izumitelju Slavoljubu Penkali. Tijekom života Penkala je patentirao 80 izuma na području kemije, medicine, fizike, mehanike i zrakoplovstva. Njegovi izumi su naličpero, držač naličpera kojim se ono zatakne za džep, deterdžent za pranje rublja, termofofor, termosica, rotacijska četkica za zube, džepna svjetiljka i još puno toga...
Matteo Giovannini, 5. r.

Kravata, Lucio Mattia Tumino, 6. r.

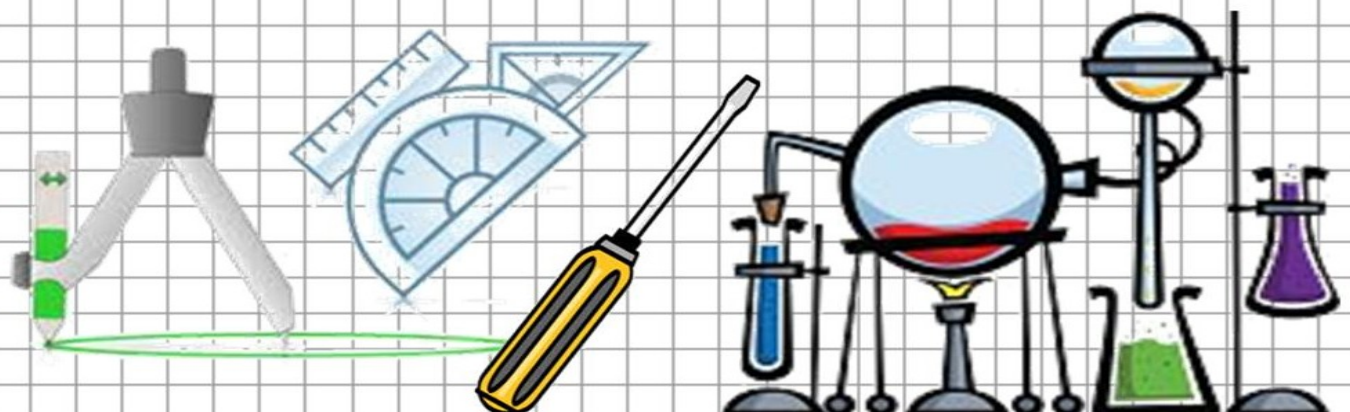
Superturbo auto, Mila Iacobellis, 3. r.

Vremenski stroj, Gabriel Tumino, 4. r.

Da sam genijalni izumitelj...

- Ja bih izmislila vremenski stroj koji bi mi pomogao da se sjetim onoga što sam zaboravila. Zvao bi se **MEMOTIME**. (Nika Giovannini, 6. r.)
- Ja bih izmislio robota koji izvršava sve moje obveze. Zvao bi se **ROBOLUKAS**. (Lukas Velkov, 4. r.)
- Ja bih izumio brod iz snova. Na brodu bi bilo mnogo sportskih terena, igraćaka, slatkiša... Zvao bi se **BRODIĆ SNOVA**. (Pietro Goretti, 2. r.)
- Da mogu, izmislila bih automobil u kojem bi se posluživala vruća čokolada. U njemu bi bio veliki kauč i podij za ples. Moj bi se izum zvao **SUPER TURBO PINK CAR**. (Mila Iacobellis, 3. r.)
- Ja bih izumio vremenski stroj za putovanje u budućnost. Zvat će se jednostavno: **VREMENSKI STROJ**. (Gabriel Tumino, 4. r.)
- Ja bih izmislio skejtbord koji može ići u vodu. Zvao bi se **VODOSKEJT**. (Matteo Giovannini, 5. r.)

Uhvaćeni u čitanju hrvatske knjige

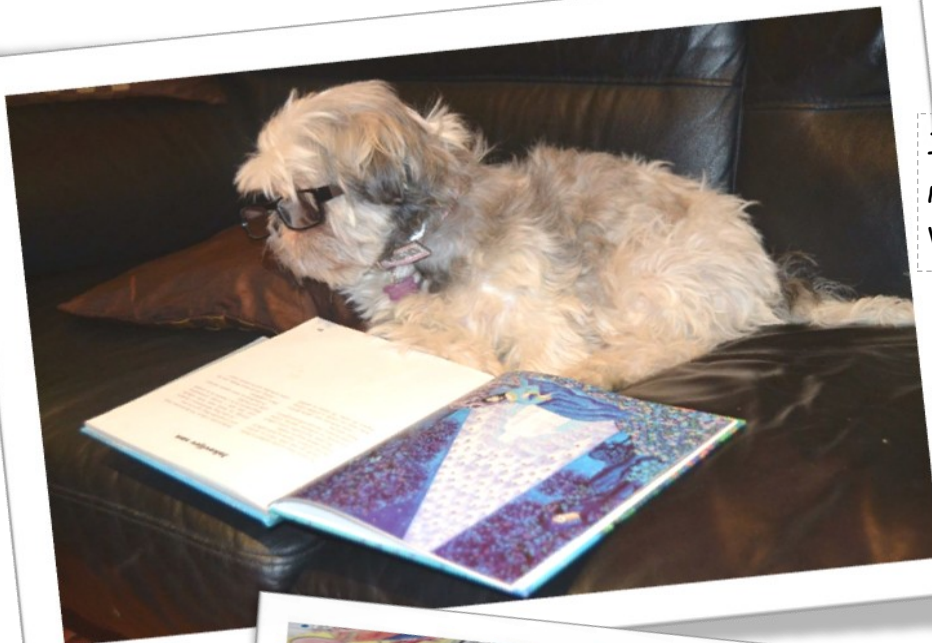

Ne diraj tigra dok čita,
Francesco Cordone, 7. r. (2. mjesto)

S ciljem poticanja čitanja hrvatske književnosti organizirali smo natječaj *Uhvaćeni u čitanju hrvatske knjige*. Učenici su iz školske knjižnice posudili lektirne naslove na hrvatskome jeziku i pokušali snimiti originalne fotografije na kojima njihovi prijatelji, roditelji, djedovi, bake ili pak oni sami - čitaju. Najoriginalnije uratke objavljujemo u nastavku, a treba spomenuti i to da su njihovi vrijedni autori dobili nagrade - najnovije brojeve *Smiba* i *Modre laste* te kupone koji su im omogućili desetominutnu pauzu od nastave - nadajmo se da odmor nisu iskoristili za ljenčarenje, već za prelistavanje spomenutih časopisa! Najviše nas od svega veseli činjenica da je dosta sudionika natječaja, pogotovo onih najmlađih, zbilja pročitalo posuđenu knjigu - to je i bio glavni cilj čitave ove priče!

Udvoje je uvijek slađe, Jacopo Graziani, 1. r. (1. mjesto)

Izgleda da ću opet morati mijenjati dioptriju..., Giulia Verdat, 7. r. (2. mjesto)

Štreberska posla, Nikolina Nosić, predškola (3. mjesto)

Da mi je barem znati što tu piše..., Tihana Alvir, 1. r. i Nina Alvir, 6. r. (3. mjesto)

Za kraj - još jedna moja kilometarska poruka

Dragi moji,

dvije godine proletjele su i brže nego što sam mislila, a nakon njih ostalo je pregršt lijepih uspomena i iskustvo koje ću sa sobom nositi čitav život. Moram priznati, u početku je bilo jako teško. Ne samo zbog novoga okruženja i novih ljudi već i zbog činjenice da je hrvatska nastava zbilja specifičan sustav, koji se itekako razlikuje od sustava redovite nastave hrvatskoga jezika u domovini: u mnogočemu je hrvatska nastava u inozemstvu složenija i tek nakon pomnijega promatranja i upoznavanja, rekla bih čak i eksperimentiranja s različitim nastavnim metodama učitelj može reći da je na tragu pravoga recepta za uspjeh. A taj se

recept u mojem slučaju iz dana u dan mijenjao – svaki je učenik sa sobom u učionicu nosio svoje predznanje, sposobnosti i, na kraju krajeva, osobnost. Toliko se različitih profila znalo naći na jednome mjestu u isto vrijeme i, vjerujte mi, ponekad se znalo dogoditi da sam morala odustati od pripremljenoga sata i improvizirati sasvim nove nastavne sadržaje! Rad u nastavi bio je uvijek nepredvidljiv i pun izazova, stoga nimalo neću pogriješiti ako kažem da me obogatio i kao profesionalca i kao osobu. Znate i sami, draga djeco, da ste mi dolazili ponekad i preko volje, pospani i umorni od školskih i izvanškolskih obveza. Ipak, svaki put kada bih vidjela kod vas pobuđeno zanimanje za određenu temu ili riječ na hrvatskome jeziku, potrebu za prepričavanjem dogodovština i uspomena iz domovine nam Hrvatske, uživanje u zajedničkim druženjima i susretima u školskim klubovima i izvan njih – moj je, ponekad poljuljani entuzijazam rastao i postajala sam sve svjesnija činjenice da je unatoč svim poteškoćama glavni cilj ostvaren – hrvatska nastava postala je mjestom okupljanja, mjestom koje nam jednom tjedno, usred svakodnevnog užurbanosti i stresa daje priliku da čujemo i razmijenimo hrvatsku riječ, da saznamo nešto novo o domovini – da postupno gradimo hrvatski dio svoga identiteta. U posebno lijepim uspomenama ostat će mi druženja izvan školskih klubova: filmske večeri, priredbe, kreativne radionice, izleti, gostovanja i još puno toga. Smatram da su za činjenicu da iz Rima nosim lijepo iskustvo i drage uspomene ponajviše zaslužni roditelji. Bez dobrog odnosa s njima, moj bi posao bio itekako teži i stresniji, stoga, dragi roditelji, velika vam hvala

na otvorenosti, susretljivosti, razumijevanju, lijepim riječima, šalama i, iznad svega, prisnosti! Znam da zvuči patetično, ali zbilja ne idealiziram kada kažem da sam toliko divnih ljudi ovdje upoznala! Istina, znali ste me dovesti do ludila desecima upućenih poziva dnevno, ali ste me u isto vrijeme znali razveseliti, nasmijati, podijeliti sa mnom svoj problem ili me utješiti. Iznad svega cijenim činjenicu da ste bili spremni žrtvovati vlastito slobodno vrijeme, vlastito subotnje ili nedjeljno poslijepodne koje vam je itekako bilo potrebno nakon radnoga tjedna provedenoga u grču užurbanoga obavljanja obveza, da biste svoje dijete doveli na hrvatsku nastavu ili na neku od naših izvannastavnih aktivnosti. Nakon dvije godine u Rimu i sama vidim koliko ovaj grad, uza svu ljepotu koju posjeduje, može biti okrutan i nehuman prema pojedincu i obitelji, stoga kapa dolje svima vama! Zahvaljujem i svim institucijama koje već čitav niz godina pružaju podršku hrvatskoj nastavi, omogućujući njezino postojanje. Iznad svega hvala Veleposlanstvu Republike Hrvatske i veleposlaniku Damiru Grubiši, koji su uvijek podržavali sve naše projekte, brinuli o potrebama hrvatske nastave i redovno nas ugošćivali u svojim prostorijama. Hvala našim domaćinima – Papinskome hrvatskome zavodu svetoga Jeronima, rektoru Bogdanu i vicerektoru Đurinu te časnim sestrama milosrdnicama svetoga Vinskoga Paulskoga, sestri Katarini Saganić, sestri Dilecti Api i sestri Candidi, koji nam čitav niz godina nesebično otvaraju svoja vrata. Hvala Hrvatsko-talijanskoj udruzi u Rimu i predsjedniku Mirku Šikiću. Zahvaljujući suradnji s Udrugom uspjeli smo ostvariti jako puno izvannastavnih projekata. Hvala i novoosnovanoj Društveno-kulturnoj udruzi „Hrvatsko-talijanski mozaik“ s Ivanom Milinom na čelu, koja nas je za kratkoga vremena svoga postojanja već uključila u neke od svojih aktivnosti. Hvala Zrinki Bačić, bez koje bi sve skupa bilo još stoput teže! Osoba je to koja je tijekom proteklih dviju godina uložila u hrvatsku nastavu jako puno truda i vremena i bez čije nesebične pomoći, neumornosti, požrtvornosti i često čak i inicijative ne bismo realizirali većinu projekata kojima smo se uspjeli otvoriti multikulturalnoj zajednici u kojoj djelujemo i tako na najbolji mogući način promovirati svoju domovinu. Hvala Manueli Puharić i Draganu Alviru, koji su tijekom moga mandata na visini zadatka obavljali dužnost predstavnika roditelja. Nezgodno je i nezahvalno izdvajati pojedince jer ih je jako puno, stoga ću samo reći: hvala svima vama, dragi ljudi i draga djeco, jer ste mi pružili neprocjenjivo iskustvo u životu. Nositi ću sa sobom zajedničke trenutke – vjerujem da će me vaša razdragana lica i topli osmijesi, vaša spremnost na šalu i glupiranje u najtežim i najčudnijim trenutcima često ugrijati i u hladnoj Njemačkoj! Kažu da je domovina ondje gdje su nam dragi ljudi. Ako je tako, ja mogu reći da je ovaj predivni i ludi Rim postao moja druga domovina. S velikom radošću ću ga se sjećati i s još većim zanosom mu se, nadam se, vraćati – nemojte se stoga čuditi ako vam s njemačkoga broja jednoga dana stigne poziv na kavu negdje tamo na Piazzzi Barberini...

Vaša učiteljica Ivana

Drago Ivanišević

HRVATSKA

*Ni brda nisu,
ni doline, ni rijeke, ni more,
ni oblaci nisu,
ni kiša, ni snijeg nije moja Hrvatska...
Jer Hrvatska nije zemlja, kamen, voda,
Hrvatska je riječ koju naučih od majke
i ono u riječi mnogo dublje od riječi,
i ono dublje s Hrvatskom me veže,
s Hrvatskom Hrvata,
s patnjama njihovim,
sa smijehom i nadom,
s ljudima me veže,
te ja kao Hrvat brat sam sviju ljudi
i kud god idem sa mnom je
Hrvatska.*

Grad Zagreb

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Talijanskoj Republici
Ambasciata della Repubblica di Croazia nella Repubblica Italiana

Od srca zahvaljujemo Gradu Zagrebu, bez čije financijske podrške tiskanje ovoga broja školskoga lista ne bi bilo moguće te Veleposlanstvu Republike Hrvatske u Italiji.